

var, at Godseieren skulde være berettiget til for hver 9de Gaard, som han overdrager til Selvetendom, selv at beholde og bruge — fri for al paa Bondejord hvilende Indskrænkning — 1 Gaard med et Tiliggende af indtil $\frac{1}{3}$ af de 9 Gaardes samlede Hartkorn. Disse 2 Punkter kunde jeg, naar jeg paa Regjeringens Vegne skulde være med at udgive Loven, uden den omhandlede Tilslutning, ikke gaae ind paa. I Mæret 1856 blev jeg af Hs. Majestæt befaleet at indtræde i Regjeringen som Indenrigsminister. Jeg confererede da naturligtvis med de Colleger, som jeg traadte i Forbindelse med, og der yttrede sig fra deres Side ingen Modstand mod en Lov af et saadant Indhold som det, jeg havde tænkt mig. Efter den Tid indtraf der imidlertid forskjellige Omstændigheder, som havde til Følge, at mine Colleger trøede, da jeg havde udarbejdet Loven, i det Mindste for Tiden ikke at kunne gaae ind paa den, og der var saaledes for mig intet Andet tilbage end at aftræde som Indenrigsminister, hvilket jeg ogsaa gjorde. I August Maaned d. 11. blev jeg af Hs. Majestæt igjen anmodet om at overtage Indenrigsministeriet. Jeg yttrede da for mine Colleger, at jeg ingenlunde havde opgivet Haabet om at kunne udarbejde et nyt Lovudkast om Fæsteflønsningen af et lignende Indhold som det, jeg tidligere havde omtalt; men jeg maatte med dem være enig i, at der for Diebliffet var Omstændigheder tilstede, som gjorde det, om ikke umuligt, saa dog overordentlig vanskeligt for Regjeringen i den Henseende at forelægge noget Lovudkast i denne Session. — Jeg troer ved disse Oplysninger at have godtgjort, at mit Forhold til Fæstefagen har under alle de Omstændelser, som ere foregaaede, været consequent, været det samme; jeg har altid antaget, at det vilde være gavnligt for Staten i det Hele, at Fæsteforholdet blev afløst, men jeg har ogsaa antaget, at det kun bør skee, naar man kan give en Lov, som efter min Mening er billig og retfærdig for begge Parter. Jeg skal ikke yttre Noget imod, at Bedkommende kunde ansee den Lov, som her er forelagt, for at opfylde disse Betingelser; jeg kan det ikke. Resultatet af det, jeg saaledes har tilladt mig at anføre, er ellersaa, at jeg ikke kan gaae ind

paa det Lovudkast, som her foreligger til Behandling, og at jeg i denne Session ikke vil kunne fremkomme med nogen Afsløsningslov. Jeg skal imidlertid ikke tabe denne Sag affigte, og naar jeg troer, at jeg kan fremkomme med en Lov, som stemmer med min Anskuelse af Sagen, skal jeg ikke undlade at gjøre det. — Dette med Hensyn til Sagen selv.

Jeg har endnu nogle Bemærkninger at gjøre i Anledning af nogle Uttringer, der igaar bleve fremførte af en af de ærede Forslagsstillere. Jeg forstod vel ikke hans Udtalelse saaledes, at den var saa streng, som den af en æret Rigsdagsmand (Hage) er bleven opfattet, men jeg forstod hans Uttring — idet jeg aldeles vil afholde mig fra Bemærkningen om Domsstolene — derhen, at han sagde, at „Ministeriet ved hidtil udfendte Fortolkninger af Fæsteflønsningens Forfrister gjorde disse utilstrækkelige til Væretagelsen af Fæsternes Lær“. Jeg maa nu for Indenrigsministertets Bedkommende paa det Bestemteste afvise dette. Han tilføiede, at Ministeriet i den Henseende gif den samme Bei som Godseierne. Jeg siger, at Ministeriet gaaer den samme Bei som Godseierne, forsaavidt det finder, at denne Bei er rigtig, retfærdig og stemmende med Lovgivningen; det gaaer ikke med Godseierne, naar det ikke er Tilfældet; det gaaer med Fæsterne under samme Vilkaar, og det gaaer ikke med Fæsterne, naar det Modfatte er Tilfældet.

Hvad derhos det specielle Tilfælde angaaer, som den ærede Rigsdagsmand dernæst omtalte, saa forholder det sig dermed saaledes: Der var en Godseier, som ved Fæstebreve — disse vare dog tildeels ikke udstedte af ham, men længe før hans Tid — havde betinget sig Ret til ved Fæsteledighed at tage en vis bestemt Andeel Jord fra nogle Gaarde for at udlægge den til Huuslodder. Den ærede Rigsdagsmand antog nu, at der i den Henseende ikke var taget tilbørligt Hensyn til Forordningen af 8de Juni 1787, d. v. s. den mindre Forordning af dette Datum, der omhandler, i hvilke Tilfælde Fæstebønder i Danmark mod Godt-